

L'autoestratègia de la por

written by Carles Herèdia Crusells | 25 de novembre de 2017

L'estratègia de la por és el gran recurs que ha utilitzat sempre el poder i tota mena de règims polítics per a perpetuar el seu domini i atemorir la població. Rau en la mateixa definició weberiana de l'estat, que no és altre que la d'exercir el monopoli de la violència en un territori concret. Des de l'Imperi Romà a la Unió Europea, aquesta estratègia i amenaça coercitiva ha variat segons la qualitat democràtica i el respecte als ciutadans dels diferents sistemes polítics.

Era més que obvi, doncs, que l'Estat espanyol, un estat molt allunyat a més a més dels paràmetres de qualitat democràtica dels seus socis europeus, faria efectiva aquesta estratègia. En primer lloc ho va fer en les constants amenaces prèvies a la celebració del referèndum de l'1 d'octubre, va pujar l'aposta en la repressió durant el dia de la votació i va seguir actuant amb els empresonaments i les amenaces de sotamà d'intervenció policial, i fins i tot militar, un cop proclamada la Declaració d'Independència.

L'Estat, però, no ho va calcular tot tan bé. Partia de la premissa que els catalans fugirien corrents a la primera amenaça de repressió, i la resposta va ser molt diferent. El 20 de setembre va ser un cop duríssim per al Regne d'Espanya. La gent va perdre la por als cossos policials, atrapats durant hores per una multitud dins la Conselleria d'Economia, mentre els seus símbols, els cotxes policials, eren ridiculitzats a l'exterior. Aquest apoderament i desconexió dels símbols coercitius era una mostra del debilitament de l'Estat a Catalunya. La revolta es respirava i es vivia als carrers.

L'Estratègia de la por tampoc va fer efecte per aturar el referèndum. Tot i exagerar la presència policial espanyola destacada a Catalunya i una estratègia de repressió matinera a llocs neuràlgics per generar por, la gent no es va fer enrere,

ans al contrari. Com més imatges de repressió es rebien, més gent baixava als carrers a defensar la democràcia. La derrota de l'Estat va ser total. Més de dos milions de persones van poder votar, la gent es mantenia ferma arreu on es presentaven els cossos policials i a la gran majoria de col·legis podien amagar les urnes. A alguns llocs, com a Alcarràs, ni tan sols van poder entrar al centre de votació tot i tenir-hi més d'un centenar d'antiavalots. Els seus efectius van ser insuficients per a controlar el territori, i ni tan sols es va fer ús del tall de carreteres. Fora de les capitals de demarcació, les caravanes de la Guàrdia Civil només podien actuar als pobles petits, incapaços d'entrar a les ciutats mitjanes del país.

Aquell dia passejaves pels carrers i es veien cares de ràbia però també de molta il·lusió. La gent es va sentir apoderada i útil, i encara que cabrejada, molt cabrejada, es respirava una sensació de victòria. La gent va tastar la llibertat, la llibertat absoluta.

La vaga del dia 3 d'octubre va culminar aquest estat d'opinió, amb les forces d'ocupació sent fins i tot foragitades per la pressió social dels llocs on hi feien nit. Estàvem construint República, i el suport a la independència, fruit de la brutal repressió, bullia i creixia.

A partir d'aquí, incomprendiblement, els dirigents de l'anomenat procés sobiranista van anar canviant a poc a poc de discurs. En comptes de plantejar l'1 d'octubre com un dia d'orgull nacional i de valentia, es va optar per un discurs extremadament victimista. Fins i tot arribant a dir que aquell dia va significar un trauma per a la societat catalana.

L'Estat espanyol estava malferit i en comptes d'aprofitar la finestra d'oportunitat, es va optar per dilatar en el temps la proclamació de la República. Tot un glop d'aire fresc que l'Estat va aprofitar per a redissenyar l'estratègia, preparar la resposta de l'extrema dreta espanyolista i iniciar amb força la via judicial i l'inici dels empresonaments.

Tots els pobles han patit l'estratègia de la por en el seu camí cap a la llibertat, però que siguin els mateixos dirigents qui secundin una autoestratègia de la por és gairebé inaudit, menys, és clar, a Catalunya. I és que a partir d'aquell moment, mentre es desmobilitzava a la ciutadania esperant "ordres", a les tribunes no es parlava del poder que té la força de la gent, sinó de policies, repressió, sang i militars. Fins al punt d'aturar la implementació de la República suposadament per por a la violència estatal i a les amenaces.

Unes amenaces de sang i foc fetes per tercers i amb la boca petita, de la qual no se'n van obtenir proves, i que caldria comprovar si eren exagerades o no, com quan parlaven de 14.000 efectius policials d'ocupació i en realitat rondaven entre 4.000 i 6.000. L'autoestratègia de la por ha acabat quallant, però de debò creiem que l'Exèrcit espanyol dispararia a discreció contra civils desarmats? I no per falta de ganes, sinó pels costos econòmics i geopolítics que generaria això. I pel que fa a les bandes d'extrema dreta, per a què serveixen els Mossos si no és per aturar-les?

Hi hauria hagut repressió policial a la Ciutadella i a llocs clau? Evidentment. Però la gent és sobirana per decidir si vol lluitar per les seves llibertats, com ho va fer el 20 de setembre i l'1 d'octubre. Si realment es volia ampliar la base social independentista, aquest era el context per aconseguir-ho, i és que la repressió uneix a la població i augmenta l'adhesió amb el reprimit. Tant si s'hagués pogut consolidar la República com si no, el trencament emocional amb el Regne d'Espanya hagués estat definitiu. Per sempre, no hi hauria hagut marxa enrere.

Les declaracions dels darrers dies dels responsables polítics dels dos principals partits sobiranistes en les quals rebutgen implementar la independència si això suposa violència estatal, és en realitat un fre a l'única via per aconseguir la República catalana. I encara pitjor, emeten el missatge que a

partir d'ara només caldrà amenaçar-nos per aturar qualsevol lluita política. Un missatge que pot hipotecar també les properes generacions.

I per acabar d'adobar-ho, l'entrega de les institucions catalanes el cap de setmana del 28 d'octubre sense plantejar resistència i la tèbia oposició del funcionariat al 155, sumat a una relativa pau social malgrat l'empresonament del Govern, pot generar la idea a l'Estat espanyol que pot reprimir-nos i reduir les nostres institucions sense grans costos. I sabeu què passa quan el poder sap que pot reprimir sense reacció? Doncs que segueix fent-ho, i amb més força.

Hi ha qui creu que les eleccions del 21 de desembre són una "imposició" d'Europa. Si ens valoréssim més a nosaltres mateixos, veuríem que és una autoimposició de l'Estat per por a la reacció popular, la mateixa reacció que havia vist un mes abans als carrers de Catalunya. Res més. O recuperem l'esperit de l'1 d'octubre o, malgrat qualsevol resultat electoral, ens veurem abocats a la pèrdua progressiva d'autogovern, a la repressió i al retorn a l'autonomisme. Un autonomisme que pot estar disfressat amb noms més bonics com "eixamplar la base sobiranista" o "fer república", però que, en essència, és el mateix. L'1 d'octubre va ser fruit de l'esforç de la societat civil i només aquesta pot tornar a fer possible la República.